

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษาพุทธศาสนิกชนผู้ที่เข้าร่วมการปฏิบัติธรรม วัดภักทันทะอาสาฬหาราม จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย : พระสุวรรณชาติ สนตจิตโต (กมลรัมย์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวิตและความตาย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระเอกภักธ อภินนโท ผศ.ดร., พธ.บ.(การสอนสังคม), พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), M.A., Ph.D. (Psy.)

: ผศ. ดร. ประยูร สุยะใจ, น.ธ.เอก, ป.ธ. ๓, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Psy.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษาพุทธศาสนิกชนผู้ที่เข้าร่วมการปฏิบัติธรรมวัดภักทันทะอาสาฬหาราม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ๒) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานหลักสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน ๓) เพื่อศึกษาความแตกต่างการประยุกต์การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน หลักสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยเพศ, อายุ, สมรส, ระดับการศึกษา, อาชีพปัจจุบัน, ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม กลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เข้าร่วมการปฏิบัติธรรม วัดภักทันทะอาสาฬหาราม จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ขอบเขตจำนวนประชากรจำนวน ๓๓๒ คน และขอบเขตด้านเวลา : ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาแบบเชิงสำรวจ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๑. ผลการวิเคราะห์หลักการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก พบว่า การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ที่มีสติเป็นประธาน การตั้งสติกำหนดพิจารณาสิ่งทั้งหลายให้รู้เห็นเท่าทันตามความเป็นจริง โดยการพิจารณาหรือการกำหนดรู้กาย เวทนา จิตและธรรม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ความดับทุกข์ รู้จักการรักษาคุ้มครองจิตด้วยวิธีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดละความวุ่นวายและทำให้เกิดความเข้มแข็งนำมาใช้ในการปฏิบัติงานทุกอาชีพ เพราะจิตที่พัฒนาดีแล้วย่อมมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและตนเอง และเป็นการยกระดับให้จิตสูงขึ้น

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖ % ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ร้อยละ ๕๔.๕% ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๘% มี

ระดับการศึกษามัธยม คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑% มีอาชีพนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒% ประสพการณ์ในการปฏิบัติธรรมมากกว่า ๒ ครั้งขึ้นไปต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖%

๓. ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๗ คือ ด้านกายนุปัสสนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๔ ด้านเวทนานุปัสสนามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙ ด้านจิตตานุปัสสนามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๘ ด้านธัมมานุปัสสนามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๖ อยู่ในระดับมาก

๔. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระดับการประยุกต์ใช้หลักวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ในชีวิตประจำวัน พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และประสพการณ์ในการปฏิบัติธรรมที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

Thesis Title : A STUDY OF THE APPLICATION OF VIPASSANA
MEDITATION ON THE WAY OF FOUNDATIONS OF
MINDFULNESS IN DAILY LIFE : A CASE STUDY OF
DHAMMA PRACTICING PERSONS AT WAT
BHADDANTAASABHARAM CHONBURI PROVINCE

Researcher : Phrasuwanachard Sanujitito (Kamonrloum)

Degree : Master of Arts (Life and Death Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof.Dr., Phra Ekapatra Abhichando, B.A., (Edu.), B.A. (Eng.), M.A.
(Clinical Psychology), Ph.D. (Industrial Psychology)

: Asst. Prof., Dr.Prayoon Suyajai, Pali III, Dipl. (Ed.), B.A.
(Ed.Adm.), M.A., Ph.D. (Psy.)

Date of Graduation : March 16, 2013

ABSTRACT

The purpose of research was to study the application of vipassana meditation by the way of foundation of mindfulness in daily life : a case study of dhamma practicing persons at Wat Bhaddantaasabharam Chonburi province. The research has an objective (1) To study the principles of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in the Tripitaka. (2) to study the level of the application of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in daily life (3) to study the level of differences of the application of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in daily life. Comparing the individuals is Sex, age, level of education, occupation, Experience in religious practices. The samples used in this study consists of dhamma practicing persons, at Wat Bhaddantaasabharam, Chonburi province. Statistics apply Frequency Distribution, Mean, Percentage, Standard Deviation, t-test F-test The samples used in this study were all 339 persons and the equipment used in questionnaire. The Scope of time is the data collection survey from August to October 2554.

1 Analysis of doctrines, the principles of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in the Tripitaka. The findings of the study found the

principles of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in the Tripitaka. The practice meditation by four Foundations of Mindfulness consciousness is the president Concentration to consider everything. The knowledge of, by the fact, Veritable Consideration or the aware body object Sensation, consciousness, Mental objects, The key objective is the Sorrows Recognizing that mental coverage training on a regular basis for relent disorder to mind is strong. Available in all of professional practice. Mental development, then there a peace. Are beneficial to themselves and the community, be elevated to a higher mental.

2. General information of questionnaire respondents.

The most of respondents of female is a percentage of 38.6 % in age more than 20 years old as of 54.5% more married as of 82.8% more high school level of education as of 58.1% more students 60.2% experience in practice than 2 times per year or more as of 53.6%

3.The Level the application of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in daily life

The finding showed that the respondents have high level in the application of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in daily life An overview is body object mean equal to 3.54 Sensation mean equal to 3.59 States of mind or consciousness mean equal to 34.8 States of mind or consciousness mean equal to 3.66.

4. Difference in level the application of vipassana meditation on the way of foundation of mindfulness in daily life.

The finding showed that the sample of age, high school level of education, students a different level of statistical significance is 0.01. The sample married, a different level of statistical significance is 0.05. The sample is sex, experience in practice more than 2 times per year, different level of statistical significance is 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ตั้งใจหวัง เพราะได้รับแนวคิด ข้อคิดเห็น และความกรุณาของ คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณและอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ พระเดชคุณ พระสุธีธรรมนวัตร คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และขอบพระคุณ พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล คณบดีคณะมนุษยศาสตร์, พระมหาเอกภัทร อภินโนโท, ผศ.ดร. ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะ ให้แก้ไขข้อบกพร่อง ให้คำปรึกษามาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาทำวิจัย และกราบขอบพระคุณและขอบพระคุณที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอบคุณ ผศ.ดร. สิริวัฒน์ ศรีเครื่องดง หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษา

ขอบคุณ ดร.ประยูร สุขะใจ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

อนุโมทนาขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชาชีวิตและความตาย นิสิตรุ่นพี่ รุ่นน้องและ นิสิตร่วมรุ่น ที่ให้ความรู้และเป็นกำลังใจมิตร ที่เป็นกำลังใจและเอื้อเพื่อช่วยเหลือด้วยความยินดีในช่วงจัดทำวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่สนับสนุนด้วยความยินดีและอนุโมทนา เจ้าหน้าที่คณะมนุษยศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะระหว่างศึกษาทำวิจัย และขอบคุณ คุณโสภณ เทียนศรี คุณความดีที่เกิดจากการศึกษานี้ ผู้วิจัยขอยกเป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัย ด้วยบุญกุศลจากการศึกษาคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ขออุทิศให้กับผู้มีพระคุณต่อชีวิตคือ คุณพ่อแหวน คุณแม่พื้ง กมลรัมย์ พระครูสุตาภิราม หลวงพ่อเกี่ยม ธีรวิริโย พระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (พระเดชพระคุณ) หลวงพ่อพระอาจารย์ ดร. ภัทนต์ อาสภะมหาเถระ ธัมมาจริยะ อัครมหาภิกษุญาณ (พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา) พระครูภาวนา วราลังการ พระครูประจิดรศีลคุณ พระครูสุวรรณจันทสิริ พระครูวัชปิยาจารย์ อาจารย์แม่ประทานพร สาเคริชานนท์ พ่อจิดติพงศ์ ดิถีสุขสวัสดิ์ และอุทิศถวายต่อผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นการศึกษาที่ประกอบด้วยเหตุด้วยผล หลักความจริงของชีวิต อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลกต่อไป

พระสุวรรณชาติ สุนตจิตโต (กมลรัมย์)

วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕